

## Spis treści

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Wykaz skrótów</b> .....                                                                            | 8   |
| <b>Wstęp</b> .....                                                                                    | 9   |
| <b>Część I. Ramy teoretyczne i konceptualizacja pojęć</b> .....                                       | 37  |
| <b>Rozdział 1. Teoretyczne podejścia w badaniach procesu integracji europejskiej</b> .....            | 39  |
| 1.1. Integracja europejska jako interdyscyplinarne zjawisko badawcze .....                            | 41  |
| 1.1.1. Perspektywa nauk politycznych .....                                                            | 44  |
| 1.1.2. Perspektywa stosunków międzynarodowych .....                                                   | 52  |
| 1.1.3. Perspektywa nauk ekonomicznych .....                                                           | 55  |
| 1.2. Autonomizacja badań nad integracją europejską .....                                              | 60  |
| 1.3. Teorie integracji europejskiej – kryteria podziału, nurty analizy .....                          | 64  |
| <b>Rozdział 2. Teorie integracji europejskiej w badaniu zmiany w Unii Europejskiej</b> .....          | 84  |
| 2.1. Neo (neo)funkcjonalna interpretacja zmiany w procesie integracji europejskiej .....              | 91  |
| 2.2. Teoria federalizmu .....                                                                         | 97  |
| 2.3. Teoria współzależności .....                                                                     | 101 |
| 2.4. Teorie międzyrządowości .....                                                                    | 103 |
| 2.5. Wielopoziomowy system zarządzania .....                                                          | 106 |
| 2.6. Teoria neoinstytucjonalizmu .....                                                                | 111 |
| 2.7. Teorie prawnicze .....                                                                           | 113 |
| 2.8. Teorie ekonomiczne .....                                                                         | 119 |
| <b>Rozdział 3. Badanie zmiany w rzeczywistości społeczno-politycznej – kierunki eksploracji</b> ..... | 132 |
| 3.1. Zmiana polityczna w teorii .....                                                                 | 133 |
| 3.1.1. Współczesne podejścia teoretyczne w badaniach zmiany politycznej .....                         | 136 |
| 3.2. Modernizacja jako ujęcie interpretacyjne sposobu realizowania zmiany .....                       | 144 |
| 3.3. Znaczenie kryzysu dla procesu kształtowania zmiany .....                                         | 151 |

|                                                                                                                                                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Rozdział 4. Tendencje modernizacyjne i zjawiska kryzysowe<br/>– sposób zastosowania pojęć kryzysu i modernizacji<br/>w przestrzeni integracyjnej</b> | 160 |
| 4.1. Uzasadnienie przyjęcia paradygmatu modernizacyjnego w badaniu<br>zmiany w procesie integracji europejskiej                                         | 163 |
| 4.1.1. Płaszczyzny interpretacyjne modernizacji w procesie integracji<br>europejskiej                                                                   | 167 |
| 4.1.2. Uwarunkowania realizacji celów modernizacji w procesie<br>integracji europejskiej                                                                | 176 |
| 4.1.3. Identyfikacja aktorów modernizacji w procesie integracji<br>europejskiej                                                                         | 189 |
| 4.1.4. Mechanizmy procesu modernizacji                                                                                                                  | 205 |
| 4.2. Kryzys w procesie integracji europejskiej – istota zjawiska                                                                                        | 212 |
| 4.2.1. Interpretacje kryzysu i sposoby analizy w systemie UE                                                                                            | 215 |
| 4.2.2. Uwarunkowania i przyczyny występowania kryzysów w Unii<br>Europejskiej                                                                           | 224 |
| 4.3. Płaszczyzny kryzysów w procesie integracji europejskiej                                                                                            | 230 |
| <b>Część II. Weryfikacja założeń konceptualizacyjnych</b>                                                                                               | 239 |
| <b>Rozdział 5. Modernizacja poprzez kryzys: integracja europejska<br/>na drodze przemian w latach 1958-1991</b>                                         | 243 |
| 5.1. Lata 1961-1980 – początki współpracy i wzrost tendencji<br>odśrodkowych                                                                            | 245 |
| 5.2. Lata 1980-1991: od eurosclerozy do Unii Europejskiej                                                                                               | 265 |
| <b>Rozdział 6. Modernizacja pomimo kryzysu: dekada reform traktatowych<br/>w latach 1992-2004</b>                                                       | 280 |
| 6.1. Traktat o Unii Europejskiej – milowy krok integracji czy pierwszy krok<br>w stronę kryzysu?                                                        | 282 |
| 6.2. Od Traktatu z Amsterdamu do Traktatu z Nicei – niedokończony<br>dwupak traktatowy                                                                  | 294 |
| 6.3. Konwent i Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy – nieudana<br>próba konstytucjonalizacji systemu integracyjnego                             | 311 |
| <b>Rozdział 7. Kryzys modernizacji: Unia Europejska w dobie kryzysu<br/>systemowego po 2004 roku</b>                                                    | 324 |
| 7.1. Uwarunkowania kryzysu systemowego w UE                                                                                                             | 325 |
| 7.1.1. Kryzys ratyfikacyjny po odrzuceniu Traktatu konstytucyjnego                                                                                      | 327 |
| 7.1.2. Kryzys wokół Traktatu lizbońskiego                                                                                                               | 330 |
| 7.2. Wpływ kryzysu strefy euro na rozwój kryzysu systemowego w UE                                                                                       | 340 |
| 7.2.1. Działania naprawcze – efekt sanacyjny czy rozlewanie się<br>kryzysu?                                                                             | 358 |

|                                                                                                                                                                          |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7.3. Istota i przejawy kryzysu systemowego w UE .....                                                                                                                    | 372        |
| 7.3.1. Kryzys solidaryzmu w procesie integracji europejskiej<br>jako fundamentalny przejaw kryzysu systemowego .....                                                     | 375        |
| <b>Rozdział 8. Współlistnienie kryzysu i modernizacji w Unii Europejskiej:<br/>    wpływ zjawiska na mechanizmy rządzenia w systemie<br/>    Unii Europejskiej .....</b> | <b>390</b> |
| 8.1. Rodzaje zależności pomiędzy modernizacją i kryzysem na gruncie<br>procesów integracyjnych – modele interpretacyjne .....                                            | 390        |
| 8.2. Wpływ czynników związanych ze zmianą na uwarunkowania procesów<br>rządzenia w UE .....                                                                              | 395        |
| 8.2.1. Rządzenie i zarządzanie w systemie UE .....                                                                                                                       | 407        |
| 8.2.2. Wpływ wzrastającej złożoności systemu UE na przemiany<br>w jej mechanizmach rządzenia .....                                                                       | 411        |
| 8.3. W stronę nowego ładu społeczno-gospodarczego? .....                                                                                                                 | 416        |
| 8.4. Integracja czy dezintegracja? – w poszukiwaniu nowych kierunków<br>rozwoju UE i paradygmatów badawczych .....                                                       | 427        |
| 8.4.1. Scenariusze rozwoju UE .....                                                                                                                                      | 428        |
| 8.4.2. Nowe ujęcia badawcze procesu integracji europejskiej<br>w kontekście zjawisk kryzysowych .....                                                                    | 434        |
| <b>Zakończenie .....</b>                                                                                                                                                 | <b>440</b> |
| <b>Bibliografia .....</b>                                                                                                                                                | <b>451</b> |
| <b>Spis tabel .....</b>                                                                                                                                                  | <b>482</b> |
| <b>Spis schematów i wykresów .....</b>                                                                                                                                   | <b>484</b> |